

EUMENES

Cornelius Nepos¹

Çeviren: Mehmet Ali Kaya*- Kevser Taşdöner**

I

(1.) Kardialı Eumenes. Eğer talih onun erdemine denk olarak bahşedilmiş olsaydı gerçekte daha büyük olmazdı – çünkü büyük insanları talih ile değil erdem ile ölçeriz – fakat çok daha ünlü ve hatta ve daha onurlu olabilirdi. (2.) Onun hayatı Makedonların çok başarılı oldukları bir zamana denk geldiği için onlar arasında yaşarken pek çok şey aleyhine oldu. Çünkü yabancı halktandı, soylu menşei hariç onun hiçbir eksiği yoktu. (3.) Her ne kadar ülkesinde çok soylu olsa da Makedonlar onun zaman zaman kendilerine yeğlenmesinden öfkeyle söz ediyorlar ve fakat yine de ona katlanıyorlardı. Çünkü ihtimam, uyanıklık, sabır, yetenek ve idrak etme hızı bakımından herkesten üstündü. (4.)

¹ Romalı biyografya yazarı ve tarihçi Cornelius Nepos, Catullus'un, Vergilius'un, Livius'un ve Plinius'un doğduğu topraklarda- Gallia Cisalpina – doğmuştur. Doğum yerinin Ticinum olduğu sanılmaktadır. Doğum ve ölüm tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, tahminen İ.Ö.99-24 yılları arasında yaşamıştır. Nepos, gençliğinde Roma'ya yerleşmiş, yaşamının büyük bölümünü orada geçirmiştir. Politikaya ilgi duymamıştır. Çağının ünlü kişilerinden Cicero'yla ve onun çok yakın dostu Atticus'la yazışmıştır. Ozan Catullus'un övgüsünü kazanmıştır. Çok yönlü bir yazarlığa sahip olan Nepos'un günümüze kalan en önemli kitabı, *De Excellentibus Ducibus Exterarum Gentium* (Yabancı Halkların Seçkin Komutanları.) Bu kitap, *De Viris Illustribus* (Ünlü Kişiler Hakkında) adlı on altı kitaplık yapıtının bir bölümü olsa gerektir. Yazarın, *De Historicis* (Tarihçiler) adlı yapıtından günümüze yalnızca iki yaşamöyküsü kalmıştır. Üç kitaplık bir dünya tarihi kroniği olan *Chronica*'dan, beş kitaplık kısa öyküleri içeren *Exempla*'dan, sevgi şiirlerinden, coğrafya yazılarından günümüze hiçbir şey kalmamıştır. Nepos'un dili yalındır ve düşüncelerini genellikle kısa tümcelerle anlatmaya çalışır. Pek özgün ve başarılı bir tarih yazarı olarak tanınmayan Nepos'un yapıtları kişileri yüceltici niteliktedir. Buna karşılık, Cornelius Nepos yazıları günümüze değin gelen ilk yaşamöyküsü yazarı olması açısından önemlidir.

* Prof. Dr., Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Eskiçaę Tarihi ABD.

**Ar. Gör., Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Eskiçaę Tarihi ABD.

O, çok gençken Amyntas'ın oğlu Philippos'un dostluğunu kazandı ve kısa bir zamanda onunla samimi bir dostluk kurdu. Çünkü daha gencecikken bile doğuştan yeteneği göze çarpıyordu. (5.) Bu yüzden onu yanına kâtip olarak aldı, zira bu mevki Yunanlılarda, Romalılarda olduğundan çok daha onurludur. Çünkü bizde, gerçekte iş ayıdır, kâtipler ücretli sayılırlar, onlarda ise tam tersine onun tüm planlardan haberdar olması gerekeceği için itibarlı bir aileden olmadıkça ve hem sadakat ve hem de çalışkanlık bakımından denenmedikçe hiç kimse bu göreve kabul edilmez. (6.) Philippos'un yanında bu arkadaşlık mevkiini yedi yıl boyunca muhafaza etti. O öldürülünce on üç yıl boyunca aynı mevki ile İskender'in yanında oldu. Bu sürenin sonlarında da Hetaeria (= Yoldaşlar Birliği) denilen iki atlı alayından (= *ala*) birisine komutan oldu. Fakat her ikisine de öneriyle yardım etmek için hazır bulundu ve ona tüm işlerde bir pay verildi.

II

(1.) İskender Babil'de ölünce krallıklar (=satraplıklar) her bir arkadaşına paylaştırıldı ve nezaret edilmesi gereken en yüksek mevki İskender'in ölüm döşeğindeyken mühür yüzüğünü vermiş olduğu Perdikkas'a teslim edildi. (2.) Bundan herkes onun (=İskender'in) krallığı, çocukları reşit oluncaya kadar ona emanet ettiği sonucunu çıkarmıştı. Çünkü ondan üstün oldukları bilinen Krateros ve Antipater orada değildi. Kolayca anlaşılabilceği gibi İskender'in en çok değer verdiği tek kişi olan Hephaistio ölmüştü. O zaman Kappadokia Eumenes'e verildi, daha doğrusu vaat edildi. (3.) Çünkü o sırada düşmanların elindeydi. Perdikkas büyük bir çabayla onun dostluğunu kazanmıştı, çünkü bu insanda sadakat ve büyük çalışkanlık görüyordu. Hiç kuşkusuz eğer onu ikna etseydi planladığı bu işlerde kendisine büyük yarı olacaktı. Zira büyük yetkeleri arzulayan hemen hemen herkes gibi hepsinin payını almayı ve bütünleştirmeyi tasarlıyordu. (4.) Gerçekte bu planı yalnızca o değil İskender'in arkadaşları olan diğer hepsi de yaptı. İlkın Leonnatos Makedonya'yı ele geçirmeyi hedefledi. O, birçok ve büyük vaatlerle Perdikkas'tan ayrılmasını kendisiyle ittifak kursun diye Eumenes'i ikna etmek için gayret etti. (5.) Onu kendine çekmeyi başaramayınca öldürmeye kalkıştı; eğer onun muhafızlarından geceleyin gizlice kaçmamış olsaydı yapacaktı da.

III

(1.) Bu arada İskender'in ölümünden sonra yapılan, tümüyle yok etmeyi getirecek olan o ünlü savaşlar patlak verdi ve herkes Perdikkas'ı ezmek için

birleşti. Tek başına herkese karşı koymaya zorlandığı için onu zayıf görmesine rağmen, emniyetini sadakatten daha fazla arzulayan olmadığından arkadaşını terk etmedi. (2.) Perdikkas, Asia'nın Toros Dağı ile Hellespontos arasında kalan bu kesiminin yönetimini ona vermiş ve onu Avrupalı düşmanlarının karşısında tek başına bırakmış, kendisi Mısır'a Ptolemaios'a karşı savaşmak amacıyla yola çıkmıştı. (3.) Eumenes'in ne büyük ne de güçlü askeri birlikleri vardı, çünkü (birlikleri) hem acemiydiler hem de çok önceden bir araya getirilmiş değillerdi. Üstelik savaş deneyimi ve ünü bakımından üstün olan Antipater ve Krateros'un büyük bir Makedon ordusuyla Hellespontos'u geçtikleri ve hızla yaklaşmakta oldukları söyleniyordu. (4.) Zaten Makedonlar o zamanlar asker olarak şimdi Romalıların taşımakta oldukları o üne sahiptiler; işin doğrusu en büyük egemenliği ele geçirmiş oldukları için onlar daima en cesur olarak kabul edilmişlerdi. Eumenes, eğer askeri birliklerinin, kimlere karşı sevk edildiklerini öğrenirlerse, yalnızca ilerlememekle kalmayıp aynı zamanda haberle birlikte dağılıp gideceklerini biliyordu. (5.) Bu yüzden ona en akıllıca görünen şu oldu: Askerleri gerçeği duymalarının mümkün olmayacağı sapa yollara sevk edecek ve bazı barbarlara karşı ilerlediklerine ikna edecekti. (6.) Böylece bu planını uyguladı; orduyu savaş düzenine soktukten sonra askerleri kimlerle çarpışacaklarını öğrenmeden önce savaşı başlattı. Aynı zamanda kötü olan yaya birliğinden daha üstün olan atlı birliği ile savaşacağı için onlar için en uygun yeri önceden ele geçirdi.

IV

(1.) Günün büyük bir kısmı onların büyük mücadelesiyle devam ederken komutan Krateros ve ikinci komutan Neoptolemos ölür. Onunla (Neoptolemos) Eumenes kendisi savaşır. (2.) Onlar kendi aralarında sarmaş dolaş olup atlardan yere düşünce onların kişisel düşmanlıkla dövüştükleri ve bedenden daha çok da ruhla savaştıklarını anlamak kolayca mümkün oldu; hayat ikisinden birini terk etmeden önce ayrılmadılar. Eumenes ondan birkaç darbe ile yaralanır, bu yüzden çarpışmadan ayrılmaktan çok daha keskin düşman oldu. (3.) Bu noktada atlı birliği bozguna uğradıktan sonra, komutan Krateros öldürüldükten sonra ve ayrıca seçkin subayların bulunduğu pek çok esir alındıktan sonra yaya birliği Eumenes onaylamadıkça kurtulabilmeleri mümkün olmayacak yere sokuldukları için ondan barış istedi. Barışı elde edince (barışa) sadık kalmadı ve olabildiğince kısa zaman sonra Antipater'e geri döndü. (4.) Eumenes cepheden yarı canlı getirilmiş olan Krateros'u yaşatmaya çalıştı bunu başaramayınca insanlık onuru ve eski dostluk adına – çünkü onunla İskender yaşarken yakın

dost idi – büyük bir cenaze töreni düzenledi ve kemiklerini Makedonya'ya karısı ve çocuklarına gönderdi.

V

(1.) Bunlar Hellespontos civarında olurken Perdikkas Nil nehri yakınında Seleukos ve Antigenes tarafından öldürülür ve en üst iktidar mevkii Antipatros'a verilir. O zaman terk etmiş olanlar ordunun oy kullanmasıyla gıyaplarında – içlerinde Eumenes de vardı – ölüm cezasına çarptırıldılar. O bu darbeye sarsıldı fakat boyun eğmedi, tersine savaşı yönetmeye devam etti. Fakat kıt kaynaklar cesaretinin büyüklüğünü her ne kadar kırmasa da azaltıyordu. (2.) Antigonos onu takip etti, fakat askeri birliklerin her türü bakımından zengin olduğu halde ve ilerleyiş sırasında sık sık onu taciz ettiği halde yine de az kişinin birçok kişiye karşı koyabileceği dışındaki yerlerde onu yakın savaşa çekmeyi asla başaramadı. (3.) Fakat en sonunda bir karar alınamayınca kalabalıkla etrafı kuşatıldı. Yine de birçok adamını kaybetmesine rağmen kendisini buradan kurtardı ve Nora denilen Phrygia kalesine sığındı. (4.) Burada bir yerde kalırken kuşatıldığı sırada atlı askerlerin mahvolmasından korkuyordu, çünkü orada hareket edecek yer yoktu. Akıllıca bir buluş gerçekleştirdi şöyle ki bu şekilde durmakta olan hayvanı ısıtmak ve ona talim yaptırmak mümkün oluyordu. Bu yolla hem yeminden iştahlı bir şekilde yararlanıyor hem de vücudu hareketten geri kalmıyordu. (5.) Başını kayışla ön ayaklarıyla yere tam olarak değebileceği kadar biraz yukarıda bağlıyordu, sonra da sıçraması ve çifte atması için kamçılarla zorluyordu. Bu hareket sanki yarış alanında koşmuş gibi çok ter attırıyordu. (6.) Neticede olan şuydu: Aylarca kuşatma altında kaldıktan sonra hayvanların sanki açık alanda tutulmuş gibi iyi eğitilmiş olarak kaleden sevk edilmesi herkesi şaşırttı. (7.) Bu kuşatmada istediği her keresinde Antigonos'un istihkâmlarının ve araçlarının bazılarını yaktı bazılarını yok etti. Fakat kış bitene kadar aynı yerde kaldı, çünkü açık alanda ordugâh kurmak imkânı yoktu. Bahar yaklaştığında teslim oluyormuş gibi davrandı, sonra koşullar hakkında görüşme yaparken Antigonos'un komutanlarını atlattı; kendisini ve adamlarını hepsini zarar görmeden kurtardı.

VI

(1.) İskender'in annesi Olympias tahtı talep etmek üzere Makedonya'ya gitmek – çünkü o zaman Epeiros'ta ikamet ediyordu – ve devletin işlerine el koymak konusunda öğüt almak için Asia'daki Eumenes'e mektup ve haberciler

Eumenes

göndermişti. (2.) O (= Eumenes) ona (= Olympias) öncelikle hareket etmemesini ve İskender'in oğlu taht için uygun yaşa gelene kadar beklemesini; eğer herhangi bir biçimde hırsıyla Makedonya'ya çekilirse tüm haksızlıkları unutmamasını ve hiç kimseye çok sert yönetim icra etmemesini tavsiye etti. (3.) O (= Olympias) bunların hiçbirisini yapmadı çünkü Makedonya'ya gitmiş ve orada çok zalim bir şekilde davranmıştı. Fakat uzakta olan Eumenes'ten Philippos'un evinin ve ailesinin en şiddetli düşmanlarının, soyunu da yok etmesine izin vermemesini ve İskender'in çocuklarına yardım getirmesini rica etti. (4.) Eğer ricasını kabul ederse, kendisine yardım için göndereceği orduları olabildiğince çabuk hazırlasın. Bu işi daha da kolaylaştırmak için, sadakatini muhafaza etmekte olan tüm komutanlarına, ona itaat etsinler ve onun kararlarına uysunlar diye mektuplar gönderdi. (5.) Bu durumlardan etkilenen Eumenes eğer kader böyle yazmışsa nankör yaşamaktansa iyi bir şekilde minnettarlığa uygun ölmenin daha iyi olduğunu düşündü.

VII

(1.) Bu nedenle askeri birlikleri topladı ve Antigonos'a karşı savaşmak için hazırlık yaptı. Çünkü içlerinde İskender'in muhafızı olan- fakat daha sonra Persia satraplığını aldı- Peucetes'in ve bir Makedon phalanks'ına komuta eden Antigenes'in de aralarında bulunduğu çok sayıda soylu Makedon onunla birlikteydi. (2.) (Eumenes), eğer, orada sayıları çok olan Makedonlardan daha ziyade başkomutanlığı bir yabancı olarak kendisi ele geçirirse kıskançlıktan- yine de bundan kaçmayı başaramayacak- korkuyordu. Bu nedenle ordugâhta İskender'in namına bir çadır kurdu; oraya (çadıra) bir krallık esas ve bir krallık tacıyla beraber altından bir taht koyulmasını, çok önemli konularda kararlar alınması için herkesin her gün orada toplanmasını emretti. Görünüşte başkomutanmış ve İskender'in adına savaşı yönetecekmiş gibi davranırsa kıskançlıkların azalacağına inanıyordu. (3.) Bunu başardı; çünkü Eumenes'in karargâhına değil kraliyet karargâhına geldiğinden ve meseleler orada görüşüldüğünden, fakat yine de tüm işler tek başına onun sayesinde idare ediliyor olması nedeniyle belli bir mesafede durdu.

VIII

(1.) O, Paraetacae'da, bir cephe savaşında değil, fakat yolculuk sırasında Antigonos ile savaştı ve onu kötü bir şekilde yenip, kışı geçirmek üzere Media'ya geri çekilmeye zorladı. Kendisi, askerlerini kışı geçirmek üzere,

gönüllü olduğu için değil, fakat askerlerin isteği onu zorladığı için Persia satraplığının sınır bölgesinde dağıttı. Ve çünkü Asia'yı istila eden ve Persleri yenen, uzun zamandan beri ünü ve hatta başına buyrukluğuyla tanınan Büyük Iskender'in o meşhur Phalanksı komutanlarına itaat etmek değil, şimdi bizim veteranlarımızın yaptıkları gibi, emretmek istiyorlardı. Bu yüzden onlar, bizimkilerin yaptıklarını aşırılıkla ve fazla başına buyruk yaptıkları için, her şeyi tahrip ettikleri için ve onların bu yaptıkları düşmanlara yaptıklarından daha az olmadığı için tehlike vardı. Çünkü eğer birisi bu veteranların yaptıklarını okursa onların denk olduklarını anlayacak ve zamanları dışında aralarında hiç bir farkın olmadığına hükmeder. Fakat onlara geri dönmeliyim. Kışlık ordugâha savaş deneyimine göre değil, fakat taşkınlıklarına göre sahip olmuşlar ve aralarında uzun mesafe olacak şekilde ayrılmışlardı. Antigonos bunu öğrendikten sonra ve kendilerinininkinin mevcut rakiplerine eşit olmadıklarını fark ederek yeni bir plan yapması gerektiğine karar verdi. Onun kışladığı Media'dan düşmanların kışlık ordugâh çadırlarına ulaşabilmek için iki yol vardı. Onlardan daha kısa olanı, su kıtlığı yüzünden hiç kimsenin iskân etmediği çölümsü yerler boyunca (gider), öteki yaklaşık on günlük bir yoldu; Fakat herkesin gittiği diğeri iki kat daha uzun ve dolambaçlı, fakat bereketli ve her şeyin bol bulunduğu bir yoldu. Eğer o (ikinci) yoldan ilerlerse, kendisi yolun üçüncü kısmını bitirmeden önce düşmanlarının kedisinin gelişinden haberdar olacağını anladı; şayet iskânın olmadığı yerden hızla ilerlerse düşmanı habersiz yakalayıp, yeneceğini umuyordu. Bu düşüncesini icra etmek için olabildiğince çok sayıda torbanın ve ayrıca tulumların, bunun ardından hayvan yemlerinin ve nihayet on gün yetecek yemeklerin hazırlanmasını; ordugâhtaki ateşin de mümkün mertebe az olmasını emretti. Tercih edeceği yolun hangisi olacağını hiç kimseye söylemedi. Bu şekilde hazırlandıktan sonra, kararlaştırmış olduğu yoldan ilerledi.

IX

(1.) Ordugâhtaki duman Eumenes'in düşmanın yaklaşmakta olduğundan kuşkulanmasına yol açtığında, mesafe neredeyse yarı yarıya kapanmıştı. Komutanlar bir araya geldiler; yapılması gerekenin ne olduğu araştırıldı. Hepsi Antigonos'un gelişini karşılayabilecek kadar hızlı bir şekilde askeri birlikleri hazırlamanın mümkün olmadığına farkındaydılar. (2.) Bu noktada, herkes serserim gibi yken ve her şeyden ümitlerini kesmişlerken, Eumenes, herkes hızlılığı tatbik etmek, daha önce uymadıkları emirlere boyun eğmek istiyorsa kendisinin günü kurtaracağını söyledi. Çünkü düşmanın karşıya geçmesinin beş günde mümkün olmayacağından, onların en azından günlerce aynı mesafede

tutmalarını sağlayacaktı; bu nedenle komutanlar dağılsın ve her biri kendi askeri birliğini toplasın. (3.) Artık Antigonos'un saldırını engellemek için şu planı uyguladı: Güvenilir adamları düşmanların yolunun önündeki tepelere gönderdi ve onlara gece ilk nöbette olabildiğince geniş alanda mümkün merteye büyük ateş yakmalarını, ikinci nöbette bunları azaltmalarını ve üçüncü nöbette söndürmelerini emretti. (4.) Ve böylece bir bildik kamp taklit edilmiş oluyor ve düşmanların içine orada ordugâh kurulduğu ve gelişleri hakkında önceden haberdar olunduğu kuşkusunu düşürülüyordu. Aynıısı ertesi gün yapılmalıydı. (5.) Verilen emri alanlar, bunlara seve seve itina gösterdiler. Antigonos karanlık basınca ateşi fark etti, gelişinden haberdar olunduğunu düşmanların orada kendi askeri birliklerini karşılamak için toplanmış olduklarına inandı. (6.) Planı değiştirdi ve mademki beklenmedik saldırı yapması mümkün olmayacağına göre kendi yolunu değiştirdi ve her şeyin bol bol bulunduğu o dolambaçlı uzun yolu seçti ve orada daha iyi koşullarda bir ordu ile savaşmak, askerlerin yorgunluğunu gidermek ve yük hayvanlarını yenilemek için bir gün oyalanır.

X

(1.) Böylece Eumenes deneyimli generali aklıyla yendi ve onun hızını kesti; yine de (bundan) çok yararlanmadı. (2.)Çünkü yanındaki komutanların kıskançlığı ve Makedon veteranların hainliği yüzünden, savaştan galip ayrılmasına ve ordunun daha önce üç kez farklı zamanlarda onu savunacağına ve hiçbir zaman terk etmeyeceğine yemin etmiş olmasına rağmen Antigonos'a teslim edildi. Fakat birkaçı faziletten öylesine uzaktı ki onu mahvetmekten ziyade dostluğu kaybetmeyi yeğledi.(3.) Yine de Antigonos onu, eğer adamları razı olsaydı- çünkü herkesin çok yaklaşmakta olduğunu bildiği o günlerde kendisine hiç kimsenin daha fazla yardım etmesinin mümkün olmayacağını biliyordu- çok güvenilir olmadığı halde kurtarabilirdi. Çünkü artık güçlü askeri birliklere sahip olan Seleukos, Lysimakhos ve Ptolemaios yaklaşmaktaydı ve Antigonos onlarla taht için savaşmak zorundaydı. (4.) Fakat yakındakilerin hepsi, Eumenes kurtarılırsa, ona kıyasla (kendilerinin) önemsiz kalacaklarını gördükleri için, razı olmadılar. Fakat Antigonos'un kendisi de öylesine öfkelenmişti ki çok büyük işlerle ilgili büyük umudu olmaksızın yatışması mümkün değildi.

XI

(1.) Bu yüzden Antigonos, Eumenes'i hapse attıktan sonra, onun nasıl gözaltında tutulacağını soran Muhafızların komutanına şunu söyledi: « en kızgın aslan gibi » ya da « vahşi fil gibi ». Çünkü henüz onun canına kıyıp kıyamacağına karar vermemişti. 2. Öte yandan Eumenes'e nefretinden dolayı onun yıkımını gözlerinden okumayı isteyenler ve eski dostluk dolayısıyla onunla konuşmayı, teselli etmeyi arzu edenler olmak üzere iki tip insan Eumenes'i ziyaret etti. Ziyaretçilerin çoğu da onun nasıl bir adam olduğunu, kendilerini çok uzun süredir ve çok derinden korkutan, zafer ümidi veren adamın yıkım halindeyken nasıl olduğunu görmeye çalışıyordu. (3.) Fakat Eumenes, uzun süredir hapiste tutulduğu için, muhafızların başkomutanı olan Onomarkhos'a kendisinin hangi nedenle üç gün boyunca bu şekilde tutulmakta olduğunu merak ettiğini; çünkü yenilene kötü davranmanın Antigonos'un nezaketine uymadığını söyledi; çünkü o ya öldürülmemi ya da serbest bırakılmamı emrederdi, dedi. Onomarkhos'a göre bu konuşma oldukça küstahçaydı ve Onomarkhos, « eğer düşüncen bu idiyse, niçin sen düşmanın eline düşmekten ziyade savaşta ölmedin » dedi. (5.) Eumenes ona şu cevabı verdi: « Keşke gerçekten söylediğin şey olsaydı! Fakat sonuçta olan bu değildir, çünkü hiç bir zaman (kendimden) daha cesur biriyle karşılaşmadım; birisiyle bana buyun eğdiren olduğu için savaşmadım ». Bu yanlış değildi; çünkü (onu) düşmanların yiğitliği değil dostların hainliği bu sona getirdi. Çünkü onun heybetli fiziği, zahmetli işlere tahammül edecek gücü vardı ve büyük bedeninden daha ziyade nazik şahsiyet sahibiydi.

XII

(1.) Antigonos onun hakkında tek başına karar vermeye cesaret edemediği için ordu meclisine başvurdu. Orada herkes ilkin hala idam edilmemiş olmasından dehşete düşüp şaşırды; çünkü ondan yıllardır öylesine kötü bir şekilde muamele görmüşlerdi ki kendilerini sık sık ümitsizliğe sevk etmiş (2.) ve büyük komutanları öldürmüştü; kısacası tek başına onda öyle bir değer vardı ki yaşadığı sürece kendilerinin emniyette olmaları mümkün olmayacak, ancak öldürülürse hiçbir sorunları olmayacaktı. Nihayet onlar, Antigonos, Eumenes'in canını bağışlarsa hangi arkadaşlarından yararlanacağını sordular; çünkü kendileri Eumenes ile birlikte olan Antigonos'un yanında olmayacaklardı. (3.) O, ordu meclisinin arzusunu öğrenmesine rağmen yine de kendisine yedi güne kadar düşünme zamanı tanıdı. Fakat o zaman bu yöntemin

orduyu isyan ettireceğinden korktuğu için herhangi bir kimsenin Eumenes'e gitmesini yasakladı ve günlük yiyecekte mahrum bırakılmasını emretti; çünkü kendisinin ona, bir zamanlar arkadaşı olduğu için, güç kullanamayacağını ilan etti. (4.) Buna rağmen o (=Eumenes), açlığa üç günlük süreden daha fazla dayanamadı ve ordu kampı terk ederken Antigonos'un bilgisi dışında muhafızlar tarafından katledildi.

XIII

(1.) Böylece Eumenes, 45 yaşında, yirmi yıl, yukarıda gördüğümüz gibi, bunun yedi yılını Philippos'un hizmetinde geçirdikten, onüç yıl İskender'in yanında aynı mevkiyi elde ettikten, bir yılını bir atlı alayına komuta ettikten sonra, fakat Büyük İskender'in ölümünün ardından general olarak orduyu sevk ettikten sonra ve büyük komutanları ya geri püskürttükten ya da öldürdükten sonra, Antigonos'un yiğitliğiyle değil, fakat Makedonların yalan yeminiyle esir alındı ve yaşamının sonu aşağıdaki gibi oldu. O sırada onların tümünün düşüncesinin ne büyüklükte olduğuna (2.) ki onlar Büyük İskender'den sonra kral tayin edildiler, bundan hüküm vermek kolayca mümkündür, çünkü hiç kimse Eumenes yaşarken kral tayin edilmedi, fakat komutan (general) atandı, aynı adamlar onun ölümünden sonra hemen kraliyet süslerini ve adını kullandılar, başlangıçta ilan ettikleri için İskender'in çocukları için krallığa hizmet etmek, kendilerini buna vakfemek istemediler ve bir himayeci ortaya çıkarıldıktan sonra düşündükleri şeyi ifşa ettiler. Bu suçun başında gelenler, Antigonos, Ptolemaios, Seleukos, Lysimakhos ve Cassandros idi. Fakat Antigonos, ölü Eumenes'i gömülmesi için akrabalarına teslim etti. Onlar askerlere yakışır, onurlu bir ceneza töreniyle, tüm ordunun refakatında gömüldüler ve kemiklerinin Kappadokia'daki annesine, karısına ve çocuklarına götürülmesini sağladılar.

